

Met STABU naar Oplossingsvrij Uitvragen

De bouwsector werkt steeds vaker met prestatiegericht uitvragen en 3D BIM modelleren bij het realiseren van bouwwerken. De STABU-systematiek sluit hier niet goed op aan. Daardoor daalt de waardering van STABU als contractdocument en ontstaan er niet gestandaardiseerde uitvragen die iedere keer opnieuw worden aangevuld met juridische voorwaarden tot een maatwerk contractdocument. Dit kost de sector veel extra werk en leidt tot dure juridische disputen. Daarom werkt Ketenstandaard samen met marktpartijen aan een standaard methodiek voor oplossingsvrij uitvragen en prestatiegericht aanbieden die aansluit op de STABU-systematiek en bestaande (inter)nationale standaarden. Met het nieuwe concept van Oplossingsvrij Uitvragen kan een BIM Model, aangevuld met relevante STABU specificaties en administratieve voorwaarden, het contract vormen dat voldoet aan wet- en regelgeving.

Meer waarde creëren

Oplossingsvrij Uitvragen biedt de nodige flexibiliteit in de ontwerpfase en creëert zo meer waarde en kwaliteit bij het realiseren van een gebouw. Opdrachtgevers, architecten, bouwbedrijven, exploitanten en gebruikers, allemaal hebben ze baat bij deze nieuwe manier van uitvragen die Ketenstandaard samen met marktpartijen ontwikkelt. Donderdag 10 november luisterden ruim zestig belangstellenden - van opdrachtgevers, architecten, bouwbedrijven tot softwarebedrijven - naar het verhaal achter deze nieuwe manier van werken.

Kwaliteit borgen

Jeffrey Truijens, informatie & proces specialist bij VDNDP, is al een aantal jaar actief betrokken bij het verder ontwikkelen van de methode van Oplossingsvrij Uitvragen: "Voor ons is het dé manier om kwaliteit te borgen passend bij de opgave. Voorheen werkten we toe naar een Technisch Ontwerp en een bestek met een pakket van tekeningen en beschrijvingen zodat een aannemer exact wist wat hij moest bouwen. Nu zien we het moment waarop de aannemer aanhaakt verschuiven. Aannemers en leveranciers van cruciale bouwonderdelen raken al eerder in de ontwerpfase betrokken.

Het voordeel voor een aannemer is dat deze zo meer invloed krijgt op de maakbaarheid en haalbaarheid van een ontwerp. Dat levert meerwaarde op voor het uiteindelijke resultaat. Het brengt wel meer risico's mee voor een aannemer. Het is belangrijk de risico's tussen een aannemer en opdrachtgever goed te verdelen.

Een ander aspect is de kwaliteit van een gebouw. De opdrachtgever geeft daar vaak duidelijke kaders voor aan, maar laat nog los wat de exacte oplossing is om die kwaliteit te behalen. Bij ons bepaalt het doel altijd de aanpak, dus de mate waarin we bij een project kiezen voor oplossingsvrij of niet. Belangrijk is om vast te leggen waarover besluiten zijn genomen en om goed te communiceren over de zaken waarover je nog geen besluit hebt genomen."

Meedenken over oplossingen

Marcel van de Ven, Contract and Risk Manager bij bouwbedrijf Heijmans, geeft zijn perspectief op Oplossingsvrij Uitvragen. "Bij elke opdracht kijken we naar het grotere geheel. Wat wil de klant bereiken? Komt een klant met zeer specifieke eisen, dan weet hij vast goed wat 'ie wil. Daar kan je als aannemer dan op doorvragen. Als bouwer moet je een vraagspecificatie heel helder krijgen.

Vroeger verdienden aannemers extra aan een project door allerlei meerwerk als gevolg van fouten in een bestek. Tegenwoordig mogen we meer meedenken met oplossingen. Bij een UAV-GC

overeenkomst kan een aannemer zijn kennis inbrengen om een ontwerp nog beter te maken. Elke fout die er dan insluipt, komt voor rekening en verantwoording van de aannemer. Deze verandering roept weerstand op, maar sommige aannemers snappen al waarom het gaat. Mijn advies aan opdrachtgevers is dat wanneer je precies weet wat je wilt, om dat dan ook exact uit te vragen. Voor andere dingen kan je de markt uitdagen met innovaties door te komen via Oplossingsvrij Uitvragen. Denk na over de diepte van het specificeren en ook over de risico's die je als aannemer of opdrachtgever wilt en kunt dragen."

De juiste software

Willem Pel, adviseur en partner van Balance & Result, werkt voor partijen in de bouwkolom aan digitalisering en informatisering, BIM, LEAN en samenwerking in de keten. Hij denkt mee over hoe de methode van Oplossingsvrij Uitvragen verwerkt kan worden in de juiste software. "We hebben de methode opgedeeld in decompositie en materialisatie. Je moet kunnen vertellen wat het oplevert, welke processen er spelen en wat het betekent voor de standaarden waar je mee werkt. Vanuit de prestatie-eis komen er ontwerp oplossingen. De keuzes die gemaakt worden om aan de prestatie-eis te voldoen moet je vervolgens goed documenteren. Dit proces moet je telkens opnieuw doorlopen bij deze methodiek.

Bij Oplossingsvrij Uitvragen ga je een gebouw steeds verder ontrafelen om uiteindelijk te komen bij concrete componenten en producten. Tijdens dit proces check je telkens of de gevraagde prestatie wordt geleverd. Deze werkwijze sluit aan bij de Wkb thematiek. De oplossingsruimte wordt steeds kleiner, de mate van detail steeds groter. Op het moment dat je genoeg informatie hebt, kan je gaan materialiseren. Tijdens dit proces moet je op allerlei momenten data ordenen, opslaan of kunnen opvragen. STABU, NL/SfB en de aansluiting met BIM spelen hierbij een rol. Als STABU meer gericht is op elementen, dan sluit het beter aan op BIM. We willen de beschikbare STABU kennis veel meer op elementniveau aanbieden. Er moet nog veel gebeuren om dit allemaal te realiseren, maar het begin is er."

Oplossingsvrij Uitvragen in de praktijk

Paul Buchter, productmanager S-Bestek bij CAD & Company, laat ten slotte zien in een praktijkcase hoe dit allemaal in de praktijk werkt. In Revit is een voorbeeldmodel gemaakt waar in een ruimte met wanden, plafond en dakafwerking is gemodelleerd. Deze is geëxporteerd naar een IFC-model en ingelezen in S-Bestek. Op basis van dit IFC-model wordt een NL/SfB bestek gegenereerd. Vanuit de functie- en prestatie-eisen die op elk NL/SfB niveau worden toegevoegd, kom je als eerste bij een elementcluster, bijvoorbeeld een dakconstructie of binnenwanden. Vanuit de elementclusters kan een bouwsysteem worden gekozen. Ook kunnen afzonderlijke elementen worden gespecificeerd: wordt de dakconstructie bijvoorbeeld van hout of beton?

Buchter: "We hebben ons Cloud-platform Pillr gekoppeld aan S-Bestek. Daarmee brengen we de werelden van de specificatie deskundige en de modelleur bij elkaar. Zo heb je direct inzicht in de specificaties van elk object, bijvoorbeeld het dak of de wand, als je daarop klikt. De specificatie deskundige wordt onderdeel van het BIM-team. Samen leveren zij een volledig BIM-model met daarin geïntegreerd de specificaties in plaats van een los PDF-document."

"S-Bestek gebruikt de vertrouwde gevalideerde STABU-specificaties van de werksoorten. Naast deze werksoorten is er ook behoefte om met recepten te werken. Hierbij worden zoveel mogelijk de bestaande gevalideerde STABU-specificaties gebruikt. Een recept wordt opgebouwd uit meerdere Resultaatbeschrijvingen, Bouwstoffen, Activiteiten en Documenten. Activiteiten geven de voorwaarden aan voor het verwerken van de bouwstoffen, zodat het beoogde resultaat en kwaliteit bereikt wordt. Met de documenten toon je aan dat je voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. Ideaal voor het gebouwdossier en borging van de WkB. Deze case laat zien dat je met gebruik van de bestaande STABU data toegepast op verschillende niveaus (Gebouwniveau, Ruimtes/Installaties,

NL/Sfb-elementclusters, NL/SfB element) in combinatie met S-Bestek nu al oplossingsvrij kan specificeren.”

Wil je meedenken over het concept van Oplossingsvrij Uitvragen? Laat het weten via info@ketenstandaard.nl